

Stockholm 2021-06-16

Infrastrukturdepartementet

Remissvar på Energimarknadsinspektionens rapport med förslag för genomförande av EU-lagstiftning på elmarknadsområdet när det gäller oberoende aggregatorer
(Diarienummer I2021/01065)

Branschorganisationen Oberoende Elhandlare (OE) lämnar härmed sina synpunkter på den aktuella rapporten.

OE är positiva till förslagen till implementeringen av aggregatorer på den svenska elmarknaden, då vi ser dem som viktiga flexibilitetsresurser. Vi ser förslagen i Ei:s rapport som ett nödvändigt komplement till de förslag på regler till aggregatorsrollen som Ei lämnat tidigare och som kommer att utgöra en del av implementeringen av EU:s beslutade paket om Ren energi inom EU i den svenska lagstiftningen.

Enligt EU-lagstiftningen ska det finns en tydlig skyldighet för marknadsaktörer som deltar i aggregering att vara ekonomiskt ansvariga för de obalanser de orsakar i elsystemet. I EU-lagstiftningen är det också bestämt att regelverket ska vara utformat så att varje medlemsstat ska möjliggöra oberoende aggregering. Oberoendet innebär att kunden ska kunna välja en aggregator utan godkännande från sitt elföretag och att aggregatorerna ska kunna komma in på elmarknaderna utan medgivande från andra marknadsaktörer.

Förslagen i rapport är även utformade enligt ett förslag från NordREG om ett harmoniserat regelverk för ekonomiskt ansvar för obalanser för oberoende aggregatorer i Norden.

I NordREGs rapport redovisas två sätt för att organisera det ekonomiska ansvaret för obalanser. Det ena sättet är en modell där det ekonomiska ansvaret för obalanser regleras genom att den oberoende aggregatorm, i en punkt bakom huvudmätaren, själv tar balansansvaret alternativt ingår avtal med en balansansvarig som den själv väljer. Balansansvaret fördelas mellan kundens befintliga elleverantörs balansansvarige och den oberoende aggregators balansansvarige. Det andra sättet innebär att aggregatorm

tar ekonomiskt ansvar för de obalanser den orsakar genom en avräkningsmodell eller kompensationsmekanism.

Ei konstaterar i rapporten att det finns två slags modeller som uppfyller direktivets krav på oberoende aggregering med ekonomiskt ansvar för obalanser, nämligen dels en modell med flera balansansvariga kopplade till samma uttags- eller inmatningspunkt, dels en modell där aggregatorn tar ekonomiskt ansvar för de obalanser aggregeringen orsakar genom ett system för ekonomisk kompensation mellan aggregatorn och berörda parter. Dessa modeller ligger också i linje med NordREG:s förslag och kan underlätta en harmonisering på den nordiska elmarknaden.

Ei föreslår att båda modellerna ska införas i ellagen, trots att det vore tillräckligt med en modell för att uppfylla direktivet. Skälen till att införa regler som möjliggör båda modellerna är dels nordisk och europeisk harmonisering, dels att de kan passa olika bra för aggregering av olika typer av resurser. Oberoende Elhandlare anser att det är tveksamt att öppna för två parallella lösningar på marknaden i stället för att fokusera på en lösning som uppfyller EU:s krav. Då det gäller NordREG:s förslag anser vi att även det borde ha begränsats till en lösning. Så vitt vi förstår kommer olika nordiska länder i första hand välja den en eller den andra modellen så harmoniseringen bli allt ifrån självklar.

De två föreslagna modellerna är en med flera balansansvariga kopplade till samma uttags- eller inmatningspunkt och en med en balansansvarig med ekonomisk kompensation mellan berörda parter.

Modell med flera balansansvariga kopplade till samma uttags- eller inmatningspunkt

I detta förslag görs en åtskillnad mellan å ena sidan uttags- och inmatningspunkter mot det koncessionerade elnätet och å andra sidan balanspunkter för leverans av el. Balansansvaret flyttas till den balanspunkt där, enligt avtal med en elleverantör eller en aggregator, en elanvändare tar ut el för förbrukning eller en producent matar in el från produktion. Detta kan vara i en uttags- eller inmatningspunkt, men behöver inte vara det.

Balansansvaret, som idag omfattar en uttagspunkt, behöver kunna delas upp genom att införa två eller flera underpunkter. Dessa underpunkter benämns balanspunkter. Det behöver därför skapas förutsättningar för flera balanspunkter. En sådan förutsättning är att det i balanspunkten går att självständigt mäta/beräkna förbrukningsdata för vissa enheter, exempelvis kundens elbil eller värmepanna, och att den kan fastställas separat från kundens övriga förbrukning. Detta kan möjliggöras genom att aggregatorn eller en annan elleverantör ges rätt att, utan godkännande från någon annan marknadsaktör, etablera en balanspunkt bakom inmatnings- eller uttagspunkten till

nätkoncessionshavarens nät. Kunden kan på detta sätt även välja att dela upp sin elförbrukning på flera elleverantörer, genom att teckna avtal med en tillkommande elleverantör om leverans av el i en viss balanspunkt. När det finns flera balansansvariga för den överförda elen i en uttags- eller inmatningspunkt ska mätning av överförd el även ske i respektive balanspunkt. Detta gäller inte den som redan har balansansvaret i en uttags- eller inmatningspunkt när en ny balanspunkt etableras.

Den elleverantör eller aggregator som kunden har avtal med i balanspunkten ska vara ansvarig för mätningen i balanspunkten och skyldig att rapportera resultatet av mätningarna till nätkoncessionshavaren. Nätkoncessionshavaren ska vara skyldig att vidare rapportera resultaten.

Den elleverantör eller aggregator som kunden har avtal med i balanspunkten ska ha rätt att av kunden ta ut kostnaden för mätare, dess installation och rapportering av mätvärden.

OE har inga invändningar emot detta förslag.

En balansansvarig, med modell för ekonomisk kompensation mellan parter

Detta förslag innebär att en aggregator, som genom aktivering av efterfrågefleksibilitet orsakar en direkt kostnad för en balansansvarig hos elanvändaren eller elproducenten, ska vara skyldig att ersätta kostnaden i den utsträckning och enligt den metod som framgår av balansansvarsavtalet. Metoden ska omfatta ett system för hur kompensationen ska föras mellan parterna.

Skyldigheten att ingå balansansvarsavtal ska omfatta en aggregator som avser att aktivera tjänster för efterfrågefleksibilitet i en balanspunkt, utan att själv vara balansansvarig i den balanspunkten eller ha ingått avtal med den balansansvariga i balanspunkten,.

Metoden för beräkning av ersättning ska få beakta de fördelar som aggregatorn har gett den balansansvariga, dock högst med det belopp som de direkta kostnaderna för den balansansvariga uppgår till.

För beräkning av ersättning ska den systemansvariga myndigheten fastställa hur en referensprofil och ett pris ska bestämmas. Referensprofilen ska grundas på den antagna förbrukningen om ingen aktivering av flexibla resurser sker. Priset för obalansen ska beräknas utifrån ett eller flera faktiska priser på den relevanta marknaden. Beträffande detta förslag menar OE att det kan finnas betydande svårigheter med att på ett rimligt sätt bestämma den aktuella referensprofilen.

Ei lämnar i sin rapport de förslag till lagändringar som behövs för att möjliggöra att dessa två modeller införs i ellagen. Ei föreslår också att Affärsverket svenska kraftnät

får ett bemyndigande i lag att ta fram metoden för kompensationsmekanismen och ett uppdrag om hur modellerna ska implementeras på elmarknaderna. Swedac bör ges i uppdrag att utreda vilket krav på mätvärdeskvalitet som är lämpligt i en modell som innebär att mätning behövs i en punkt bakom huvudmätaren.

Sammanfattningsvis menar OE att Ei:s förslag den aktuella rapporten är en nödvändig komplettering till de tidigare lämnade förslagen om oberoende aggregatorer. Vi är dock tveksamma till förslaget att införa två parallella modeller i den svenska ellagen.

Oberoende Elhandlare är anser visserligen att det kan finnas svårigheter att på entydigt sätt fastställa den relevanta referensprofilen i alternativ två, men anser ändå att den modell är att föredra framför det första förslaget. Vi menar ett det finns en risk för att alternativ ett medför en högre etableringströskel för aggregatorer på elmarknaden eftersom de då måste teckna balansansvarsavtal med SvK. Enligt vår uppfattning bör man därför fokusera på modell två med en balansansvarig i uttagspunkten med en kompensationsmekanism som är ett enklare och bättre alternativ för elmarknaden.

Som en bakgrund till vår ståndpunkt kan man också notera att det idag endast finns cirka 17 balansansvariga, trots att det finns cirka 300 elhandelsbolag. Ei:s första alternativ skulle innebära att BSP rollen blir densamma som BRP rollen, vilket kan motverka syftet med att ha en BSP.

Enligt vår uppfattning är det önskvärt att ett framtida BSP-avtal mellan SvK och BSP inte blir lika ekonomiskt och juridiskt betungande som nuvarande balansansvarsavtal mellan BRP och SvK. Vi ser det därför som en fördel att BSP och BRP har åtskiljda roller i Ei:s andra alternativ.

Oberoende Elhandlare anser vidare att det är bra att Ei föreslår att Svenska kraftnät får ett bemyndigande i lag att ta fram metoden för kompensationsmekanismen och ett uppdrag om hur modellerna ska implementeras på elmarknaderna. Vi tycker också att det är bra att Swedac ges i uppdrag att utreda vilket krav på mätvärdeskvalitet som är lämpligt i en modell som innebär att mätning behövs i en punkt bakom huvudmätaren.

Till sist är vi tveksamma till det rimliga i ett ikraftträdande den 1 januari 2022 med hänsyn till de uppdrag SVK och Swedac föreslås få.

För Oberoende Elhandlare

Eva Edlund Lendic

Bo Lindörn